Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

№ 18. 1849.

Tidning för Åmåls Stad och Dalsland.

Prenumerationspris: 2: 24 B:kö.

Joh. Fr. Liedbergs Officin. | Torsdagen d. 3 Maj. | Utlemnas hwarje Torsdags e. m. kl. 6.

Stifts-Nyheter:

Den 13 dennes förordnades af domkapitlet pastors-adj. *J. M. Wessman* att, jemte förut innehafvande befattning, föreslå lediga komministraturen i Philipstad, från den 1 nästa Maj tills vidare;

S. d. v. pastorn *N. M Ruus* att, under den för nästa Maj och Juni månader utn. kyrkoh. mag:r *A Albrechtsson* beviljade tjenstledighet, fortfarande föreslå Holmedahls pastorat;

Den 25 dennes upprättades af domkapitlet förslag: 1:o till 2:dre komministraturen i Eds pastorat, med 1) pastorats-adj i Blomskog mag:r *E. Gullbrandsson*; 2) v. kommin. i Ed *N. Myrdén* och 3) d:o i Nössemark *D. Gillén*. 2:o till komministraturen i Stenehy, med 1) pastorats adj. derstädes *O G Hertzberg*; 2) pastorats-adj. i Hesselskog *M. N Wener* och 3) d:o i Ed *G. W. Austrin*, de tvenne sednare utan egne ansökningar.

De till enkehjelp för år 1848 berättigade äga att, emot egenhändiga qvittencer, eller genom skriftligen befullmäktigade ombud, utbekomma densamma hos t. f. konsistorii-notarien mag:r *C. G. Hultgren* med 15 Rdr 44 sk. Banko.

Ångfartyget ARVIKA

fördt af Kapten C. G. HJORT,

afgår med Passagerare och frakigods från Götheborg den 6:te nästa Maj kl. 6 f. m.

Från Wenersborg Måndagen den 7 kl. 6 f. m.
« Åmål Tisdagen den 8 kl. 6 f. m
Öfverligger den 9 och 10.

« Arvika Fredagen den 11 kl 6 f. m.
« Åmål Lördagen den 12 kl. 6 f. m.
« Wenersborg samma dag e. m.
« Trollhättan Söndagen den 13 f. m.
Öfverligger den 14 och 15.

« Götheborg Onsdagen den 16 kl. 6 f. m.
« Wenersborg Thorsdagen den 17 kl. 6 d:o.
« Åmål Fredagen den 18 kl 6 d:o.
Öfverligger den 19.

« Arvika Söndagen den 20 kl 6 f. m.
« Åmål Måndagen den 21 kl. 6 d:o.
« Wenersborg samma dag e. m.
« Trollhättan Tisdagen den 22 f. m.
Öfverligger den 23 och 24.

« Götheborg Fredagen den 25 kl. 6 f. m.
« Wenersborg Lördagen den 26 kl. 6 d:o.
« Åmål Söndagen den 27.
Öfverligger den 28 och 29.

« Arvika Onsdagen den 30 kl. 6 f.
« Åmål samma dag e. m.
« Wenersborg Thorsdagen den 31 f. m.

Restauration finnes ombord.

P. LARSSON.

Åmål.

Ifrån att wara kyligt och ingalunda teckna sig till någon hastig förbättring i afseende på wäderleken, ha wi nu, det oaktadt, nästan ögonblickligen, fått en riktig sommarwärme, som tog sin början sistliden Lördag, och wårarbetet är, i följd deraf, på de flesta ställen redan i full gång. Helsotillståndet, mindre godt, ifsynnerhet ha frossor warit allmänt gängse, torde härigenom mycket förbättras. Det synes äfwen, som skulle fruktan för Kolerans hitwandrande från Norrige snart wara öfwerwunnen, emedan de sednaste underrättelserna derifrån äro så lugnande, att sjukdomen der kan anses i det närmaste upphörd. En annan notis från grannriket är den, att en större eldswåda, natten till Lördagen, den 21 April, hemsökt Fredrikshall, så att nio hus nedbrunnit.

En eldswåda af wida betydligare omfång har beklagligtwis börjat i Swenska staden Hedemora i Dalarne, der trettio af deß bästa och wackraste gårdar blifwit jemnade med jorden, bwaribland posthuset och apotheket. För åtta af stadens köpmän uppbrunno hela deras warulager. Elden har utbrutit hos en Källarmästare.

Engelska tidningar omtala nu att den frejdade sångerskan, Jenny Lind, "i all sköns tystnet", haft bröllopp den 12 April i brudgummens familjs bening i Bath, och det förmedas tillika att hon ämnar återgå till privatlifwet och bosätta sig i — England.

I går eftermiddag anlände ångfartyget Arwika hit för första gången i år.

Inrikes.

Stockholm. Af förekommen anledning har K. M:t genom skrifwelse till wederbörande General-befälhafware af den 20 sistl. Mars, funnit godt meddela det allmänna stadgande för beräkningen af den tjenstetid, manskap kan hafwa tillbragt wid serskilda regementen, med afseende å deß pensionsrätt, att då den tjenstetid, som för pensions åtnjutande erfordras, är för gemenskapen bestämd: wid wärfwade garnisons-regementen till 20, wid jägare-regementen till 25 och wid indelta kawalleriet och infanteriet till 30 år, så bör wid de fall, då soldat, som till afsked med pension anmäles, förut tjent wid annan korps, den der tillwyggalagda tjenstetiden genom tillgodoberäknas efter samma förhållande, som eger rum mellan den olika tjenstetid, hwilken wid de serskilda korpserna är såsom wilkor för pension fastställd, så att, om soldat wid indelta armeen förut tjent wid wärfwadt garnisons-regemente, hwarje tjenstår derstädes beräknas såsom ett och ett halft, samt om dylikt förhållande inträffar wid jägare-regemente, hwarje år wid garnisons-regementet godtgöres med ett och ett fjerdedels, o. s. w.

— Konsulat-berättelsen från S:t Petersburg af dett 3 April angående cholerat, meddelar att från den 30 Mars till den 3 April äro 38 personer angripna och 16 döda.

— Sjöminister-platsen har den 27 April blifwit besatt. besatt. F. d. Premier-löjtnanten wid Flottan, Konungens Kabinettskammarherre, Grefwe Baltzar von Platen har blifwit dertill utnämnd, sedan han på samma dag blifwit återinsatt såsom Kommendör i Kongl. Maj:ts Flotta.

— Kongl. Maj:t har, under d. 11:te April utnämnt och förordnat: wid Westgötha Dahls regemente: till underlöjtnant, furiren wid regementet Nils Josias Hegardt; samt wid Hallands infanteribataljon: till underlöjtnant, furiren wid Westgötha Dahls regemente Charles Henry de Reverony S:t Cyr.

— Rektor Snellman, i Borgå, om hwilken förut warit berättat, att han ingifwit ansökan till den efter Professor E. A. Schröder ledigwordna professionen wid Upsala universitet, skall, enligt Finska tidningar med sednaste post, numera låtit återtaga ansökningen.

— Wid gräfning å tomten N:o 12 i Christianstad, har under ett fotträd, på öfwer ¼ alns djup i jorden blifwit funna 158 st. silfwermynt från Konungarna Carl XI:s och Carl XII:s tid.

Carlstad. Äfwen för detta län är nu fråga wäckt att bilda ett bolag till försäkring af boskapskreatur. Genom kommitterade har Husbållu. Sällskapet låtit uppgöra ett förslag till reglemente, hwilket blifwit tillsändt församlingarne genom K:gs B:fwe, som uti cirkulär anmodat wördige presterskapet att å sockenstämmor wäcka uppmärksamheten på sakens stora wigt och uppmana församlingarnes innewånare att Socknc- eller Pastoratswis wälja Ombud, som böra infinna sig härstädes å Lands-Cancelliet den 22 instundande Maj kl. 10 f. m. för att öfwer förslaget afgifwa yttrande samt besluta om bolagets bildande och bolagsreglors antagande. Förslaget förutsätter att försäkringsbolaget endast skulle bildas för en tid af 4 år. Man bör hoppas att allmänheten skall omfatta denna wigtiga angelägenhet med samma intresse och wärma som den hittills rönt, ty ingen kan wara säker att icke den härjande boskapssjukan sprider sig med sina förstörande werkningar äfwen till wåra bygder, och i en tid, när priset å boskapskreatur i Wermland blifwit uppjagadt till den grad, att

en wanlig ko måste betalas med 50 Rdr Bko och deröfwer, då bör den enskilde jordbrukaren äfwen betänka den ofantliga förlusten, som skulle drabba honom, dereft sjukdomen innästlade sig i hans ladugård, och han blefwe försatt i det swåra walet att slå ner större delen, för att åtminstone bewara köttet, eller se det ena kreaturet efter det andra sjelfdö och lemna ingen ersättning. (Korr.)

Wenersborg. Under nu slutade uppbördsstämmor i länet hafwa influtit af stats- och diwerse werks medel: 160,817: 33, 11, och af riksgäldsmedel 69,227: 10, 11, eller tillsammans 230,044 R:dr 44 sk. 10 r:st banko, hwilken hufwudsumma öfwerstiger förlidna årets med 6,359 R:dr 47 sk. 4 r:st; dock är härwid att märka, att uti innewarande års uppbörd finnes omkring 11,000 r:dr b:ko krigsrustningskostnader, som föregående året ej funnos till.

Lidköping d. 28 April. Hafre tyckes nu finna mera efterfrågan än förut i winter och wår; priset derå är också i stigande och i parti har i weckan betalts 5 Rdr pr t:na; högre pris fodras för god wara. Spannemåls-skeppningen härifrån har sedan sjöfartens början warit ganska stor, och med lastning pågås dagligen. Torgpriserna i dag äro: Hwete 15 a 16 Rdr, Råg 10 a 10: 24, Korn 7 a 7: 12, Ärter 10 a 14 Rdr, Hafre 4: 16 a 4: 24, Potäter 3 a 3: 24 pr tunna.

Utrikes.

Den 23 April har en skarp strid egt rum emellan Danskarne och Insurgenterna i och omkring Kolding, hvarom en Korrespondens-artikel från slagfältet innehåller följande detaljer: — — — — «Vi hade i går en varm dag. 3:dje brigaden angrep fienden vid Kolding på Snoghöjvägen och 4:de brigaden på Veilevägen. Generalmajor Ryes korps (5:te brigaden och kavalleriet) skulle gå öfver Eistrup och kringgå fiendes venstra flygel. Den kommenderande Generalen följde med 3:dje brigaden. Fienden blef snart fördrifven från Skogsqvarnen, som han stack i brand, och från Dyrehaven. På Skinderborglykkes mark och längre bort emot Dyrehavegård hade fienden uppkastat bröstwärn för infanteri. För att fördrifva honom derifrån gjorde en half sqvadron husarer under Löjtnant Castenskjold en choc, för att bakifrån inkomma i förskansningarne, medan infanteriet angrep dem i fronten. Husarerna utförde denna choc med utmärkt raskhet, men innan de nådde förskansningarne, var nära hälften nedskjuten och en hög sluttning hindrade de öfrige att komma in i förskansningarne, så att de måste draga sig tillbaka. Castenskjold fick hästen skjuten under sig och 2 kulor genom tschakåen. Derefter gick 5:te bataljonen genom Dyrehaven och Grams-Rolighed (en liten vid kanten af denna skog liggande lund) så att den kom förskansningarne i ryggen. De fiendtlige jägarne sökte nu komma undan; men det lyckades oss imellertid att taga 30 af dem till fånga, och dubbelt så många måste bita i gräset. Vi följde dem tätt i spåren förbi den äfven af fienden antända slottsqvarnen inåt klostergatan och under en häftig gatustrid drefvo vi fiendeu från det ena hörnet till det anera. På Heligkorsgatan stupade den tappre Chefen för 5:te bataljonen, Major Schindel, träffad midt i hjertat. Vid ridbanan stötte vi tillsammans med 9:de bataljonen af 4:de brigaden, som stormat in genom Norreport. 4:de brigaden hade också lidit något; 6:te reservbataljonen hade förlorat sin tappre Adjutant, Löjtnant Meincke; Löjtnant Späth är sårad i benet Löjtnant Holtbech af 9:de bataljonen skall hafva fallit och Grönlund af samma bataljon vara sårad. General Moltke och Major La Cour hafva ådagalagt mycken bravur. General Rye, som skulle gått öfver ån, stötte på en mycket öfverlägsen styrka, gjorde 3 fruktlösa anfall och anmälde vid middagstiden, att han icke kunde framtränga. Hans bataljoner hafva äfven lidit något: Major Harbou är lätt och Kapten Bohse är svårt sårad. — Efter att hafva utdrifvit fienden ur staden; insågo vi omöjligheten af att storma höjderna söder om densamma, enär de vore besatte af 5 batterier artilleri och Preussiskt infanteri. Vi drogo oss ur staden, för att skona den, men det oaktadt öfveröste fienden den och oss med granater. Vid Söndergatan hafva flera hus nedbrunnit, likasom vid klostergatan och ridbanan, och öfverallt äro taken förstörda af granaterna. Fienden följde icke efter, när vi drogo oss tillbaka.»

Den 25 hade ingenting passerat vid Jutska gränsen. Fiendens förposter stodo den 26 April ännu vid Hvidsminde ¼ mil nordost om Kolding. Denna stad var besatt med 2 à 3 bataljoner och möjligtvis var en ringa styrka framskjuten emot Alminde, medan fiendens styrka stod i Sleswig vid Vonsyld Hvarken den 25 eller 26 hade någonting förefallit i Sundeved.

Middelfart den 26 April på aftonen. Plötsligen få vi den underrättelse, att fienden drager ut ur Jutland, så att sjelfva Kolding i detta ögonblick skall vara utrymdt Denna underrättelse är ankommen från hufvudqvarteret, och samtidigt har Kapten Kreuchel på kanonbåtarne inberättat, att fienden syntes draga genom Kolding i stora kolonner söderut.

Orla Lehmann fallen i Tyskarnes händer. Han hade begifvit sig till Kolding, för att afvärja de förödelser, hvartill i synnerhet friskarorna, som bilda 9:de Sleswigholsteinska bataljonen, göra sig skyldige. Vid sin ankomst till staden blef han, emot all folkrätt, förklarad för fången och afförd till Sleswig samt insattes i förvar på Gottorps slott.

Magyarerne hafva vunnit afgörande fördelar öfver Österrikarne.

I Wien har den 24 April ändtligen utkommit en armébulletin, enligt hvilken Magyarerne den 18 och 19 April kringgått och vid Neutra slagit den från Österrike under f.-m.-l. Wohlgemuth kommände reserven, 15,000 man stark, hvarefter W. med spillrorna af sin slagna armé dragit sig tillbaka till Wängdalen; den 20:de hade de slagit banen Jellachich vid Gran. Banen drog sig tillbaka i staden och uppref skeppsbryggan. Såsom en följd häraf antog den kommenderande Generalen, att den vidare ockuperingen af Ofen och Pesth skulle medföra stor skada för de ytterligare militära operationerne, så länge som Donau från Komorn till Waitzen var i fiendens wåld! — och har följaktligen utrymt dessa städer.

Enligt privata underrättelser från Jassy och Bucharest har Bem gått öfver Wallachiska gränsen och kastat Ryssarne tillbaka till Rimnik Vatica, 3 ½ mil från Siebenbürgska gränsen.

Konungen af Würtemberg har den 23:dja April flyktat från sin hufvudstad till Ludvigsburg. Jäsningen i landet är utomordentlig, och hvarje ögonblick befarades ett utbrott.

Förteckning öfver de Svenska Officerare, som tjenstgöra i danska krigshären.

Löjtnant C. H. Holst, Underlöjtnant Mörner, Löjtnant M. Mörk, Styckjunkaren Stjernstam, Löjtnant Linnström, Löjtnant Wijkander, Löjtnanten grefve Kalling, Löjtnant Lind, Löjtnant Acharius, Underlöjtnanten grefve Adelsvärd, Löjtnant Regner, Löjtnanten grefve Mörner, Löjtnant Häggblad, Furiren och dansk sek.-löjtn. d'Unker, Löjtnant Abrahamsson, Major Schürer von Waldheim, (samtlige ofvanbem. officerare hafva deltagit i 1848 års fältåg) premierlöjtnant Hanswolff, Sek.-Löjtnant Rosenkrantz, Underlöjtn. Schjött, Prem.-löjtn. J. D. Psilander, Prem.-löjtn. grefve E. von Taube, Underlöjtn. C. O. Carlsson, Underlöjtn. C. F. M. Burman, Underlöjtn. G. Öhnqvist, Premier-löjtn. Rudbeck, Sekund-löjtn. Carlqvist (sjuk i Köpenhamn), Löjtn. J. P. Stromer, Prem.-löjtn. baron Lagerbjelke, Sek.-Löjtn. baron Cederström, Prem.-Löjtn. baron Ribbing, Sek.-löjtnanten grefve Horn, Sek.-löjtn. G. F. Boy, Sek.-löjtnant d'Albedyhl, Furir O. M. Scheel, Prem.-löjtn. L. G. N. Lindberg, Premier-löjtn. grefve F. Horn, Sek.-löjtn. H. F. Öman.

De Tre Nordiska Rikenas Flottor.

Norska örlogsflottan består för närwarande af 1 fregatt med 26 24- och 10 18-pundiga kanoner; 1 korvett med 18 24- och 6 6-pundiga d:o; 1 brigg med 18 18-pundige dito; 1 skonert med 2, 2 dito med 1 60-pundig bombkanon, 2 dito med 2 18-p:ge kan.; 1 ångfartyg med 120 hästars kraft och 2 60-p:ge bombkan.; 1 bogserångfartyg med 80 hästars kraft; 79 kanonslupar med 2 60-p:ge bombkanoner; 6 dito med 2 24-p:ge; 49 kanonjollar med 1 24-pundig.

Danmarks örlogsflotta består af 6 linieskepp, hwaraf 5 med 84 och 1 med 66 kanoner; 8 fregatter, hwaraf 2 med 48, 4 med 46 och 2 med 40; 4 korvetter med 20 till 32; 4 briggar med 12 till 16; 3 skonertar; 3 kuttrar; 6 ångfartyg, bwaribland 1 om 200 hästkrafter, 2 60-pundige bombkanoner, 4 24-p:ge kanoner och haubitser, 1 om 160 hästkrafter, 2 60-p:ge bombkanoner, 4 18-p:ge kanoner, och 1 om 120 hästkrafter; 23 bombkanonslupar; 17 bombkanonjollar; 41 andra kanonslupar; 4 andra kanonjollar.

Sweriges örlogsflotta består af 10 linieskepp, deraf 4 om 84 och 6 om 74 kanoner; 6 fregatter, deraf 1 om 60, 1 om 46, 2 om 40 och 2 om 36 kanoner; 3 korvetter om 18 kanoner; 2 briggar, en om 18 och en om 10 kanoner; 5 skonertar om 8 kanoner; 20 kanonskonertar om 2 24-pundige kanoner och 8 karron.; 8 mörsarefartyg; omkring 80 kanonslupar; 130 kanonjollar; diverse chefsfartyg, jakter, sjuk- och transportsfartyg m. m.; 4 ångfartyg, deraf 1 om 300, 1 om 220, 1 om 100 och 1 om 60 hästkrafter, förutan 3 postångfartyg och 4 ångslupar.

De tre nordiska brödramakterne disponera således tillsammans 14 a 17 linieskepp, 14 a 16 fregatter, 8 a 11 korvetter, 7 a 8 briggar, 12 a 16 skonertar och kuttrar, 12 a 16 ångfartyg, cirka 250 a 260 kanonslupar och omkring 209 kanonjollar m. m.

Ett och annat om Representations-frågan, det hwilande Förslaget, etc.

(Forts. fr. N:o 17)

Det hwilande representations-förslaget saknar utan twifwel icke sina förtjenster; men wisst är, att det ej heller saknar sina besynnerligheter, för att nyttja den lindrigaste termen. Wi wilja här påpeka en af dessa. Bland de samhällsklaßer, som förslaget fränkänner den icke obetydliga medborgerliga rättigheten att wälja och wäljas till representanter, befinner sig en i wår tanke i allmänhet ganska aktningswärd korporation: hela Underbefälet wid Swenska arméen. Wi wille i början icke tro wåra ögon då wi läste detta; men der står werkligen så skrifwet. Då grundlagstiftarnes motiver naturligtwis icke kunnat offentligt komma till allmänhetens kännedom, så måste man, wid försöken att utforska dem, swäfwa omkring på gissningarnes och de skenbara sannolikheternas område. Att det icke kunnat wara någon förment bristande bildning hos den ifrågawarande samhällsklassen, som wållat deß uteslutande, taga wi emellertid för afgjordt, då t. o. m. en helt flyktig undersökning af förhållandet owilkorligen måste gifwa wid handen, att berörde samhällsklaß är i afseende på bildning fullt

jemngod med åtskilliga och icke obetydligt öfwerlägsen en och annan af de walberättigade klaßerna. Motivet torde snarare wara att söka uti de militäriska subordinationsförhållanderna, uti det direkta beroende af sina förmän, hwaruti en underordnad tjenstemannaklaß anses befinna sig. Men är motivet werkligen detta, så borde wäl grundsatsen också konsequent tillämpas, och då kommer man utan twifwel derhän (den ena orimligheten wore föga mer påfallande än den andra), att all militär, den högre såwäl som den lägre, borde från representationsrätt uteslutas; ty inom krigsståndet är den högre uppsattes lydnadspligt mot sin förman lika owilkorlig och sträng, som hwilken af de lägres som helst mot sin. Hwad som inom embetsmannaklassen icke sällan föranleder ett de underordnades beroende af förmän, är utan twifwel fikandet efter tjenster och befordringar, hwilket man stundom plägar betecka med benämningen af lyckssökeri. Wi hafwa alltför fördelaktiga tankar om den i allmänhet goda ändan hos wåra officerskorpser, för att tro, det detta lyte utgör en af de allmännare företeelserna inom desamma; men för att wara fullkomligt uppriktig, måste man medgifwa, att detsamma ändock mindre ofta förekommer bland und. officers-corpserna, der ärelystnaden wanligen begränsas af Fanjunkare-graden och alltså föga spelrum finnes hos lyckssökeriet. Och sannerligen — då man haft tillfälle att göra sig något närmare bekant med den bildningspunkt, hwaruppå åtminstone en stor del af wåra und. officers corpser befinna sig; då man derjemte besinnar, att många af deß medlemmar wid de indelta regementerna (wi nämna exempelwis Skånska kavalleriet) innehafwa ganska betydliga löneförmåner, hwilket bidrager att göra deßa platser mycket eftersökta äfwen af bildade personer, så torde man hafwa swårt wid att undertrycka sin förwåning öfwer att en hel tjenstemannaklaß, så qwalificerad, kunnat i afseende på representationsrätten frånkännas all politisk och medborgerlig betydelse.

Bland de anmärkningar man hört framställas mot det hwilande representations-förslaget, är äfwen den, att walsättet är i högsta grad inwecklad, för att icke säga inkrånglad, hwaraf följden ofta kan blifwa osäkerhet, oreda och willerwalla wid tillämpningen, klagomål och diverse trakasserier. Så widt wi kunnat finna, saknar denna anmärkning icke grund. Om läsaren endast will göra sig beswär att studera t. ex. 51 §. skall han troligen gifwa oß rätt uti wårt påstående, att walförrättaren, wid tillämpningen af denna §, får hafwa tankarne wäl samlade, för att kunna riktigt reda sig ur labyrinten af der förekommande, ändlösa och minutiösa former. Man torde komma till samma resultat, om man studerar walreglementet i sin helhet.

Af wåra föregående reflexioner torde, som wi hoppas, wår politiska trosbekännelse i afseende på börden, förmögenheten och bildningen, såsom berättigade elementer uti en national-representation, någorlunda klart framstå. Wi skulle nemligen frånkänna de twå förstnämnda kategorierna allt slags reglementeradt företräde i detta hänseende, och detta, hwad börden beträffar, derföre att densamma, efter wår tanke, hwarken bör, eller numera rimligtwis kan komma i fråga till några slags företrädesrättigheter inom en representation, som skall representera, icke kåstintereßen, utan nationen, folket — eftersom börden numera, såsom sådan, inom wårt fäderneland egentligen icke representerar någonting, ware sig ideelt eller materielt, inom sambället; och hwad förmögenheten angår, derföre att den, enligt wår fullkomliga, af erfarenhet bekräftade, öfwertygelse, genom sin egen egen inneboende kraft nog förskaffar sig allt det inflytande både inom och utom representationen, mer och icke mindre, som densamma tillkommer, utan att behöfwa genom lagstiftningen dertill förhjelpas. Hwad bildningen och intelligensen slutligen beträffar, torde likaledes af det föregående wara klart, att wi åt densamma, både inom och utom representationen, önska all den öfwerwigt, som möjligen står att ernå; men lika listig som denna önskan hos oß är, lika fast och rotfästad är wår öfwertygelse, att denna öfwerwigt icke beredes genom blott och bart reglementariska stadganden, aldraminst sådana, som det hwilande förslaget innehåller; att försöken att på denna wäg eröfra intelligensen, i sjelfwa werket icke äro annat än ett tomt spegelfäkteri, ett gripande efter skuggan; att intelligensen lyckligtwis är en så beskaffad makt, att den, åtminstone så widt fråga är om nationalrepresentation, icke behöfwer genom någon grundlag privilegieras; ty deß rätta makt ligger i deß egen natur och är nog stark för att förswara sig sjelf. "I wåra dagar" — hafwa wi nyligen läst någonstädes — "behöfwer intelligensen endast slå upp sitt wisir, kläda sig i sitt hemlands egen drägt och gå ut ibland folken, för att blifwa en makt, på grund endast af det enkla skäl, att, då den blir hörd och förstådd, skall den otwifwelaktigt äfwen blifwa älskad."

"Was ist der langen Rede kurzer Sinn?" höra wi någon läsare fråga. "Ni har" — säger man — "wisserligen förkastat och utdömt ett par walkategorier, och beträffande de föreskrifter man föreslagit i afseende på en tredje, har ni helt enkelt förklarat, att de icke duga, det är alltihop; ni har, med ett ord, ställt er på en helt och hållet negativ ståndpunkt, hwilket också utan twifwel är det aldrabegwämligaste". Förebråelsen kan — wi medgifwa det — wid första påseendet synas rättswis; men begrundar man saken något närmare, torde man finna, att af allt detta negativa dock i sjelfwa werket framgår, såsom nödwändig konseqwens, åtminstone någonting positift. För att emellertid icke lemna läsaren i owißhet om wår werkliga mening i representationsfrågan, wilja wi tycka fram med detta positiva och alltså i förtroende bekänna, att wi äro nog inbitna rådikaler, för att i grunden hylla den s. k. personlighetsprincipen, såsom warande, efter wår öfwertygelse, den enda sanna. Må man dock icke alltför mycket förskräckas wid utrålandet af detta i så många öron mißljudande ordet. Wi mena werkligen icke så illa dermed, som mängen måhända tror. Wi yrka nemligen ingalunda någon oinskränkt, obegränsad tillämpning af denna princip, hwilket utan twifwel wore en galenskap; dock, det tillstå wi öppet, betydligt merå utsträckt än hwad det hwilande förslaget will medgifwa. Och personlighetsprincipen kan, efter wår fullkomliga öfwertygelse, dels genom uteslutande af alla sådana, som i anseende till subjektiva skäl eller sin sambällsställning, befinna sig uti ett socialt och politiskt omyndighetstillstånd, dels genom elektors-systemets anwändande, i så wäsendtlig mån modifieras, att inga egentliga wådor äro att af deß tillämpning befara; Det gifwes i wåra dagar wisa stående talesätt, wisa så tillsägandes politiska fraser, som man flitigt begagnar, för att dermed skrämma lättrettliga naturer; till deßa räkna wi, utom andra, orden "bondregemente" och "pöbelwälde," hwilka män framhåller såsom owilkorliga följder af de samfälda walen af personlighets-principen. För wår del äro wi fria från all farhåga i detta hänseende. Icke så att förstå, att wi ju icke skulle anse ett pöbelwälde såsom någonting högst förderfligt, om det werkligen kunde komma i fråga. Men wi tro icke, att sådant någonsin kan blifwa fallet, äfwen med en ganska långt utsträckt walrättighet. Förhållandet är i sjelfwa werket sådant, att der fordras onekligen en icke så obetydlig fond af moralisk och intellektuel bildning, åtminstone i wisa rigtningar, för att wåra en i alla afseenden fullkomligt wärdig folkrepresentant; men deremot en ganska ringa, för att kunna urskilja de individer, som i mer eller mindre mån besitta de för representationskallet nödiga qwalifikationerna. Bland personer, som hunnit den lagliga myndighetsåldern, eller måhända något derutöfwer, och icke äro i intellektuelt hänseende alltför mycket wanlottade, torde få kunna uppsökas, som sakna den härtill erforderliga förmåga. Denna förmåga betingas, skulle wi tro, hufwudsakligen af hwad man brukar kalla «le gros bon sens», och detta är lyckligtwis temligen allmänt utbredt. Wäl kunde det inträffa, särdeles wid början af en utwidgad walrätts tillämpning, att ett eller annat misstag kunde begås, att en eller annan owärdig representant kunde blifwa wald; men dels skulle deßa misstag aldrig blifwa så talrika, att de konstituerade någon pluralitet inom nationalrepresentationen; dels minskas farhågan för desamma i den mån wana i walrättens utöfning förwärfwas och i den mån bildningen förfäster sina inkräktningar på det område, der de s. k. lägre klasserna dwäljas — och att den inom deßa besinner sig i ett jemnt stigande, lärer icke kunna bestridas. Man må icke antaga menniskorna sämre än de werkligen äro, och man kan, efter wårt förmenande, hålla sig temligen förwißad, att bland dem, som kunde komma i fråga till utöfwande af walrätt, höra de, som skulle wara nog illasinnade, för att uppsåtligen wälja ett owärdigt subjekt, eller nog enfaldiga, för att icke förmå urskilja ett sådant från ett wärdigt, till de sällsyntare undantagen.

Låtom oß som hastigast tillse i hwad mån wi uti detta afseende kunna hemta underwisning af erfarenheten inom wårt fäderneland. Som wi weta, utgöres wår nationalrepresentation (då man icke räknar de sjelfskrifna Biskoparne) till tre fjerdedelar af w a l d a elementer. Skulle wi nu wilja, till stöd för wåra postulater, begagna oß af det första af de tre wäljande länden såsom exempel, så skall man utan twifwel genast möta oß med den inwändningen, att Preståndet är sammansatt af ideel bildade elementer och bewisar alltså ingenting mot wådan af allmänna wal. Wi medgifwa inwändningens riktigher och afstå derföre helt och hållet från Preståndets begagnande till wår förmån; wi utesluta det ur räkningen. Wi utesluta t. o. m. på wisst sätt äfwen Bondeståndet, eftersom dettas ombud icke utses genom direkta wal; men taga oß endast friheten erinra om hwad wi ofwanföre i förbigående anmärkt rörande elektors-principen, hwars uteslutande ur ett nytt representationssystem, baseradt på allmänna wal, wi ingalunda yrka, utan twertom deß tillämpning i alla de fall, der sådant kan pröfwas nödigt och nyttigt. Det blir alltså på Borgarståndet, som wi egentligen måste repliera, för att kunna i någon mån åstadkomma den bewisning wi åsyfta. Låtom oß undersöka huru det står till med bildningen hos en stor del af detta ständ. Nog weta wi lika wäl som någon annan, att Borgarståndet, sådant det wid wåra riksdagar presenterar sig, innehåller både många och lysande elementer af bildning och intelligens, och det är just uti detta förhållande, som wi söka det förnämsta stödet för wår sats. Men anställa wi en liten mönstring med de w ä l j a n d e medlemmarne af detta ständ, så få wi, i afseende på bildning och intelligens, hos en stor del troligen ett helt annat resultat, än det som wisar sig hos de walde. Handtwerkarne utgöra utan twifwel öfwerallt Borgarståndets majoritet, och hwilken bildningsgrad man i allmänhet kan hos desse förutsätta, särdeles i wåra småstäder, weta wi nogsamt. Marschen af deras uppfostran är med få undantag följande. Wid 12 a 14 års ålder, stundom något senare, kommer gossen i lära, utrustad med ett högst torftigt kunskapsförråd, inskränkande sig till förmågan af hjelplig innanläsning och i bäsa fallet äfwen af någon skrifning och räkning. Under lärotiden sysselsättes han, med undantag af diwerse drängsysslor för mästarens och gesällernas räkning, uteslutande med inlärandet af sitt

yrke och har måhända, i stället för att förkofras uti wetande, glömt bort åtskilligt af hwad han i barnaåren inhemtat i folkskolan. Så blir han wid 18 à 20 års ålder gesäll, och så slutligen, efter några obetydliga formaliteter, mästare och borgare, och i och med detsamma berättigad att wälja och wäljas till nationalrepresentant. (Wi tala icke om en senare tids bildningsanstalter för handtwerksklassen, ty de åro till större delen alltför nya, för att ännu hafwa kunnat bära någon synnerlig frukt). Hwad här blifwit sagdt om handtwerksklassen, gäller äfwen, ehuru i mindre grad, om handelscorpsen. Wisserligen måste å ena sidan medgifwas, att den bildning en handlande, åtminstone på de mindre handelsplatserne, warit i tillfälle att förwärfwa, då han blir "sin egen", ofta är ganska ofullständig; men å andra sidan bör tagas i beräkning, dels att handelsyrket i och för sig sjelft kräfwer mera allmän bildning än idkandet af ett handtwerk, dels att ett icke owerksamt bildningsmedel för den handlande medborgaren förefinnes deruti, att hans yrke sätter honom i en widsträcktare beröring med menniskor både inom- och utomlands.

(Slut nästa gång.)

(Insändt.)

Säkert är, att så snart en menniska omwänder sig till Herran så upphörer den förbannelse, som genom föräldrars eller förfäders ogudaktighet kan vara åstadkommen; men hon bör då också göra allt hvad som är möjligt för att upphäfva orsaken dertill. Till exempel: Om någon har ärft orättfånget gods, så bör det återställas, så vidt som möjligt är, och är detta icke möjligt, så bör det under bön till Herran om den rätta visheten användas till välgörande ändamål och till befrämjande af Christi rike. Hafva föräldrarne eller deras fäder gjordt någon menniska olycklig, eller gjordt någon orätt, så bör den som kommer till christelig eftertanka på allt möjligt sätt godtgöra den menniskan och skaffa den upprättelse om hon ännu är wid lif, och är hon afliden så bör denna upprättelse tillfalla dess barn eller anhörige, om sådane finnas. Med ett sådant bemödande att godtgöra sina egna eller föräldrars och förfäders fel, får man wisserligen ingalunda tro, att man kan förtjena Guds nåd, men detta bemödande är likwäl oundwikligen nödwändigt såsom en trons frukt, och såsom ett bewis på sinnesändring och ett nytt lif; ty då hos en menniska ett sådant bemödande icke sker, så uttrycker hon med denna försummelse ett gillande utaf sina egna eller sina föräldrars och förfäders fel ock synder.

Förskräckliga, men ännu mera tröstande äro Herrans ord i afseende på detta ämne, då det heter i hans heliga lag: "Jag Herran din Gud är en stark hämnare, mägtig att straffa fädernas missgerning inpå barnen allt intill tredje och fjerde led, dem som mig hata; och gör barmhertighet intill många tusende, på dem, som mig älska och hålla min bud."

Orden till Charaderna i förra numret äro: *Lysmask* och *Knappnål*.

Kungörelse om War-Brandsyner.

Till förrättande af innewarande års Wår-Brandsyner har underteknad utsatt följande dagar:

Uti första och andra qwarteret Lördagen den 12 i denna månad.

Uti 3:dje och 4:de qwarteret Måndagen den 14 d:s.

Wid dessa Brandsyner, som börjas hwarje dag kl. 8 på morgonen, böra Gårdsägare eller Hyresmän tillstädes wara sjelfwa eller genom ombud, för att lemna syningsmännen tillträde till alla Hus och rum som böra synas, och att mottaga underrättelse på stället om hwad till iakttagande föreskrifwes; Och anhålles wänligen att ingen werkar hinder och uppehåll i syneförrättningens fortgång. Amål den 3:dje Maj 1849.

L. G. LEKBERG.

ÅRBOHLS HÄLSO-BRUNN

upplåtes i medio af Juni månad till begagnande af såwäl Badning som drickning.

Kungörelse.

Sedan äganderätten till framlidna Enkefru Prostinnan B. Schröders betydliga Lösöreboinumera blifwit bestämd, kommer offentlig Auction derå att förrättas på Säteriet IVÄGSHOLM å Ödskjöldts S:n Tisdagen den 8:de instundande Maj och följande dagar, derwid till den högstbjudande försäljes Guld, Silfver, Koppar, Thenn, Malm- och Jernsaker, Glas och Porcelaine, Säng och Linnekläder, Åkdon, Åker- och Körredskap, Meubler af flere slag, Hästar, goda Dragoxar och Kor, samt Får- och Swinkreatur, jemte annat mera som wanligen förekommer i ett gammalt wäl sorteradt bo.

Auctionen börjas hwarje dag kl. 10 f. m., och lemnas säkre inropare 4 månaders betalningsanstånd; warande anstallt fogad att Auctionssökande, mot betalning, på stället erhålla mat och annan förtäring samt foder för medhafwande hästar.

Wenersborg den 21 April 1849. Efter anmodan

M. M. BECKMAN.

Till salu:

Några Ris **MAKULATUR** å Boktryckeriet.

Diverse **BLOMSTERFRÖ** försäljes på Apotheket.

SODA- och **SELTER-VATTEN** på Apotheket, samt efter särskildt beställning alla sorter vanliga kalla Artificiella watten.

C. A. WEINBERG.

Ett mindre parti rödt Holländskt Klöfwerfrö af 1848 års skörd, säljes hos

L. Larsson.

Rödt Holländskt **KLÖFVERFRÖ** af 1848 års skörd, hos

ÅBRANDT & SÖDERSTRÖM.

Godt **GUMRICSKORN** i'll utsäde, äfven ett mindre parti *Ärter*, hos

Doctor *Ekelund*.

Friska utsädes **POTATIS** till salu hos underteknad.

P. LARSSON.

Låne-Reversal till Stockholms Diskont werk, Göteborgs Diskont, Wermlands Provincial-bank, Handels-Diskonten i Göteborg, Sparbanken i Carlstad och Amål, hos

C. J. F. Liedberg.

UTI J. E. DAHLGRENS BOKHANDEL:

(priserna äro i banko.)

Shakespeares Dramatiska Arbeten öfwersatta af Hagberg. Femte Bandet, 1 Rdr 16 sk.

Barnhusbarnen eller Werldens dom af J. Jolin, 44 sk.

Utkast till den Organiska Kemien af Wöhler, öfwers. och bearb. af Berlin, 1 Rdr 16 sk.

Christlig Kyrkohistoria för Skolor och Familjer, med teckningar, bunden, 24 sk.

Swenskt Historiskt Magazin, 1 del. 24 sk.

Gud will så! af Vicomte d'Arlincourt, 28 sk.

De två Baronessorna. Roman af H. C. Andersen, 40 sk.

Raphael, Blad ur lifwets bok wid tjugo år af Alfonse de Lamartine, 32 sk.

Ny Wirkbok af Jenny Lambert, 32 sk.

Blanketter till

KASSA-KREDITIVER

hos CARL JOH FR LIEDBERG.

Diverse.

De som äro skyldige till Jernhandlanden J. Nilssons Konkurs-Massa, erinras härmed, att otördröjligen inbetala till undertecknad, god Man i nämnde Massa. Amål den 18 April 1849.

A. HOLMGREN,
Handlande.

J. LARSSON uthyrer, nu genast, En *Salubod* med bodkammare och Magazin, En *Werkstadsbyggning* passande för en Kopparslagare, samt för öfrigt flera Rum i öfra wåningen å sitt hus här i staden. Närmare underrättelse lemnas af Handlanden L. Larsson.

De som hafwa skulder till Handlanden C. Myhrin us Concurs-massa, anmodas att beloppen, till undertecknad, otördröjdeligen inbetala. Amål den 2 Maj 1849.

J. A. MEIJER,
God Man i massan.

Uti underteknads Destillerirngswerk emottages beställning å alla sorter Spriter, Kryddbrännviner och renadt Brännvin. På samma ställe försäljes godt Pomerans- och Kummin-brännvin till billigt pris

C. A. WEINBERG.

Commissionär i Wenersborg.

Underteknad får härmed wördsamt underrätta, att jag för innewarande år härstädes är Commissionär för följande Ångfartyg: 1:o för Paket-Ångfartygen *Daniel Thunberg*, *Eric Nordevall*, *Thomas Telford*, *Polhem* och *Götheborg*; 2:o för Ångfartyget *Carl IX*; 3:o för Propeller Ångfartyget *Westergöthland*; och 4:o för Ångfartyget *Arvika*. I anledning häraf får jag till Respective Passagerares underrättelse meddela, att för dem, hwilka under sommaren ämna besöka saltsjöbaden wid westra kusten och som härstädes wilja landstiga, propra rum finnas, samt äfwen wagnar att få hyra på längre eller kortare tid mot billig afgift; äfwen kunna skicklige och pålitlige kuskar anskaffas; likwist torde jag härom minst 14 dagar före ankomsten underrättas, och lemnar jag med nöje de upplysningar som åstundas. Äfwen får jag mig hos Respective waru-reqwirenter och waruafsändare recommendera för emottagande af det gods som anländer med ofwannämnde Ångfartyg, likasom med seglande fartyg till denna station, under tillkännagifwande att jag ombesörjer dess afsändande till destinationsorterne mot billig provision. Nödige magaziner finnas för gods' emottagande. All skyndsamhet och accuratesse utlofwas. Wenersborg i April 1849.

J. G. GJÖTBERG.

Hos underteknad tillhandahålles dagligen alla sorters CONFECTYRER; äfwen emottages beställningar af finare Bakelser, Mandeltårter, m. m.

Amål i Maj 1849. CLARA STJERNBERG.

boende i öfra wåningen af Hattmakar Ågrens gård.